

Jász István Tündérvásár

Minden jog fenntartva, beleértve bárminemű sokszorosítás, másolás és közlés jogát is.

Kiadja a Mercator Stúdió
Felelős kiadó a Mercator Stúdió vezetője
Lektor: Gál Veronika
Műszaki szerkesztés, tipográfia: Dr. Pétery Kristóf
Borítófotó: Fortepan

ISBN 978-963-607-861-4

© Dr. Jász István, 2011
© Mercator Stúdió, 2011

Mercator Stúdió Elektronikus Könyvkiadó
2000 Szentendre, Harkály u. 17.
www.akonyv.hu és www.peterybooks.hu
www.facebook.com/Mercator.Studio
Tel/Fax: 06-26-301-549
Mobil: 06-30-305-9489
e-mail: mercatorstudio@yahoo.com

Jász István

Tündérvásár

Történelmi játék a huszadik századról a serdültebb ifjúság számára

2011.

Tartalom

Tartalom	4
Előzetes mentegetőzés	5
Szereplő személyek	6

Előzetes mentegetőzés

Ebben a formában szeretnék bocsánatot kérni Altay Margit ifjúsági írótól (1882-1972), akinek életét és munkásságát szinte szó szerint felhasználtam, hogy szellemi tulajdonával így visszaéltem, de talán mentségemre szolgál, hogy művei, és személyisége kevésbé felismerhetően, a darab vélt igazságát gyöngítette volna.

Eredetileg Esztergályos Cecilia művésznő felkérésére írtam, egyfelvonásos formában. Ma úgy gondolom, tévéjáték vagy hangjáték műfajában lehetne a legjobban megvalósítani.

Jász István

Szereplő személyek

Galántai Margit

később Margit néni, végül Margit mama

Altman Rudolf

később Altorjai Rezső, végül Rudi papa

Margitka *képen kívül*

Lekvár Peti, Lekvár Misi
A cók-mókját vígan viszi;
mint ki gyümölcsöt lopott:
a huszadik századot.

Rudi *képen kívül*

Lekvár Misi, Lekvár Peti
vígan fütyül, mert teheti,
gyomra sose kordul, jó,
ez a századforduló.

Rudi

Altorjai, szül. Galántai Margit, (Altmann, Altorjai Rezsőné, Budapest, 1882 – Budapest, 1972) ifjúsági író. Gyermekversekkel jelentkezett, majd a Pesti Napló ifjúsági rovatát szerkesztette. Hosszú ideig szerkesztette a Tündérvásár című gyermeklapot, írja Margitkámról az Életrajzi Lexikon. A cikk szerzője kétszer írja le egymás után, azt, hogy szerkesztette. Elégséges. Nálam. De hát azóta minden megváltozott. Éppen az értékelés maradt volna ugyanaz?

Felmegy a függöny: nagypolgári lakás leányszobája. Asztal, szék, kerevet.

Margitka

Tessékeli Rudit. Hát akkor tessék, Altman úr. A szobájával meg van elégedve?

Rudi

Igazán nagyszerű, kisasszony. Ilyen vas!

Margitka

Vas?

-
- Rudi Na, térjünk át a német nyelvre, kisasszony. Így soha nem fog leérettségizni.
- Margitka Gondolja, hogy a huszadik század nőjének szüksége van olyan elavult intézményre, mint az érettségi?
- Rudi Hát, ha a nőnek nincs is rá szüksége, de egy férfinak van.
- Margitka Annak az egy férfinak tudja mire van szüksége?
- Rudi Hogyne tudnám. Pénzre. Ezért vállaltam el, hogy ebbe a makacs fejecskébe beletöltöm a der-die-das misztériumát.
- Margitka Nem, Rudi, magának egy nőre van szüksége. A nőnek meg az élet misztériumára. Mi ketten ezért találtunk egymásra.
- Rudi A kedves papa anyagi támogatásával.
- Margitka Hagyja most az apámat! Egy ilyen börziánert el fog söpörni az idők szele.
- Rudi Térjünk át a névszóragozásra, Margitka.

Margitka   A pénzzel meg ne törődjön Rudi, azt én előteremttem magának.

Rudi *képen kívül*

Lekvár Peti, Lekvár Misi
Az éveket könnyen veszi,
A híreket hozza-viszi
Lekvár Peti, Lekvár Misi.

Ugyanaz a szoba, Margitka nagy hassal egy halom papír fölé görnyed.

Rudi   Nem tudnál szólni apádnak?

Margitka   A papa nem áll szóba veled.

Rudi   Velem?

Margitka   Hát persze. Elcsábítottál. Visszaéltél a bizalmával.

Rudi   Én? Nem tudtam kitérni előled. Jöttél, elgázoltál, mint a gyorsvonat.

Margitka   *Eltűnődik.* Mint a gyorsvonat? Nem. Nem jó.

Rudi   *Ellágyul.* Jaj, Istenem, dehogynem jó. Nagyon is jó veled. Csak most már meg kell élnünk. Hárman vagyunk.

- Margitka Hárman vagyunk? Nem. Heten, mint a gonoszok
- Rudi Heten? Úristen! És az orvos mit mond?
- Margitka Orvos? Orvos! Talán nem is mondasz butaságot. Lehetne az egyik hősöm orvos.
- Rudi *Elhessegeti a gondolatot.* Mindig becsapsz. Hogyan lennének ikreid, pláne heten! A hármas iker is ritka, mint a fehér holló.
- Margitka Fehér holló... *Ízlelgeti a címet.* Fehér holló. Nem jó. De az az orvos, igazán jó ötlet volt. Viszont milyen orvos legyen?
- Rudi *Vágyakozva néz Margitka mellére.* Tüdőgyógyász. *Mögékerül, simogatná.*
- Margitka Ne! Tudod, hogy nem szabad!
- Rudi Ezt se?
- Margitka Megmondta a tüdőgyógyász.
- Rudi Mit ért ehhez egy tüdőgyógyász?
- Margitka *Olvas a papírról.* A lány elmerengett. A lenyugvó napfény vöröslő sugárözönben fürdet-

Margitka   Ugyan mi? Most magyarázd el nekem, hogy én mit gondoltam?

Rudi   Olyan kínos ez a veszekedés, szívecském! Nekem vigyáznom kell rád, tehát vigyáznom kell magamra.

Margitka   Azért nem akarsz velem őszintén beszélni, nehogy valami baj érje a fiadat?

Rudi   Az is lehet, hogy lányom lesz.

Margitka   Nem. Elegem volt a lányokból ebben a családban.

Rudi   Én nem értem, hogy lehet valaki ilyen, ha leányregényeket akar írni?

Margitka   Milyen?

Rudi   Ilyen kemény.

Margitka   Ilyen vas. Mi, filozopterek így mondjuk. Megjegyeztem.

Margitka *képen kívül*

Deutsche Stunde, német óra
megtanít a német szóra

Hier ist der Platz, itt a tér,
hogy, ha majd kell, kész legyél.

Egy íróasztal mellett ülve kéziratokat lapoz.

Holnap slussz.

Rudi   *Idegesen.*   Mi az, hogy slussz?

Margitka   Nyomdaslussz. Le kell adni a kéziratot a nyomdába, különben csúszik a lap. És te még sehol sem vagy.

Rudi   Hol vagyok én? Illetve hol nem vagyok?

Margitka   Hol volt, hol nem volt. Fájt neked, hogy én tartalak el. Hát most eltarthatod magad. Kitaláltam neked.

Rudi   Mi az, hogy kitaláltad nekem?

Margitka   *Szelíden.* Nem ez az igazság?

Rudi   Nem!

Margitka   Akkor mi?

Rudi   Hogy még jobban meg akarsz alázni.

- Margitka *Végtelen türelemmel.* Lesz egy rovatod a lapomban. Hetente egy nyelvlecke bőven gondoskodik az önérzetedről, de még a szivarjaidról is. Mi kell még?
- Rudi Mi? Hogy mi? *Kitör.* Hogy a világ a fejedről a talpára álljon! Hogy én adjak konyhapénzt a feleségemnek és ne fordítva!
- Margitka Ha most a regényemben írnálak, tudnám a megoldást. De téged sajnos nem én írtalak,
- Rudi ...fiatal leányok számára.
- Margitka Mit csináljak, édesem? Annyi a német tanár, hogy Donaut lehet vele rekeszteni. A leányregényeknek meg Ego óta óriási a divatja.
- Rudi Te Freudot olvasol?
- Margitka Ki az a Freud?
- Rudi És az Ego? Nem a tudatalatti én?
- Margitka Fried Margit.
- Rudi És az kicsoda?
- Margitka „A Balogh lányok érettségije”

- Rudi   Én csak egyetlen egyszer érettségiztettem, fiú gimnáziumban. Te meg magántanuló voltál.
- Margitka   Mégis megbuktam az érettségin, pedig külön tanárt fogadott mellém az apám
- Rudi   A börziáner.
- Margitka   Nem erről beszélek. A Balogh lányoknak az apja tanár, aki meglehetősen jómódban tartja a kis családot, amíg él.
- Rudi   Nekünk is vannak gyermekeink. Új regényt írsz?
- Margitka   Dehogya. Ezt már megírta Ego. Fried Margit, aki úgy Ego, ahogy én Altorjai vagyok.
- Rudi   Értem már. A „Balogh lányok érettségije” az a könyvsiker, amit te überelni akarsz.
- Margitka   Pontosan. Singer úr, vagy Wolfner úr,
- Rudi   Pallas úr, esetleg Révai úr...
- Margitka   Szóval a kiadók nagyon bíztatnak. És a Tündérvásárba is kell folytatásos regény.

- Rudi Tündérvásár??
- Margitka Igen. Tündérvásárnak kereszteltem el a lapomat. Nem jó cím?
- Rudi Isten tudja. Nekem valahogy olyan....tündéri.
- Margitka Nem tündéri az a kor, amelyben élünk? Az automobil, a lokomotív, az aeroplánok kora? Zeppelin hasítja a levegőt...
- Rudi Hú de lányregényes vagy!
- Margitka Lehet, hogy hatottam magamra? Végeredményben az ifjúsági irodalomnak valami hatása is kell, hogy legyen. Ezt te, mint pedagógus igazán tudhatnád.
- Rudi *Kézen fogja Margitkát.* Hála neked, Singer úrnak, és Wolfner úrnak, aztán Révai úrnak, esetleg Pallas úrnak, meg apádnak, a vén börziánernek, akiket el fog söpörni a forradalmi idők szele, ahogy mondtad, ma már megint főgimnáziumi tanár vagyok és a Tündérvásár állandó munkatársa. De hidd el nekem, akire szintén hatást gyakorolt az ifjúsági irodalom, hogy a művészet nem hat. A kiszolgáltatottság hat, a kiszolgáltatás hat, meg ez az egész rohadt élet hat, amit lassanként már úgy utálok, hogy fel tudnám gyűjtani.
Képen kívül.
Kisiskolásoknak:

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy fiatal fiú, aki nagyon büszke volt az eszére. Mindenáron ki akart menni a vásárra. Ki is ment és elkezdte árulni az eszét. Jött a király és azt mondta: „minek nekem ész, mikor hatalmam van?” Azt mondta erre a fiú: az ész megmondja azt is, mit csinálj, ha nem lesz hatalmad. „Tudom én azt ész nélkül is” mondta a király és lefejeztette a fiút, hogy megőrizze a hatalmát.

- Margitka *A szerkesztőségi asztal mellett.* Ezt akarod te gyerekek kezébe adni?
- Rudi Miért? Nem szép mese?
- Margitka Nem. Nem szép. Lefejezik a fiút.
- Rudi Előbb-utóbb mindenkit lefejeznek.
- Margitka Dehogy. Elnyerik a szép királylány kezét és a fele királyságot.
- Rudi Az eszükkel?
- Margitka A daliás termetükkel, a vitézségükkel. *Magához húzná Rudit, de a férfi ellenkezik.* Na! Mi van?
- Rudi Semmi.

- Margitka   Van valakid?
- Rudi   *Dacosan.* És, ha lenne? Te úgylis hűséget esküdtél a Tündérvásárnak. Én meg ki vagyok? Nem tanár úr, vagy pláne igazgató úr, még a lányoknak sem vagyok apuka, hanem a Margit néni férje.
- Margitka   Te féltékeny vagy a sikereimre.
- Rudi   Igenis féltékeny vagyok. Elkezdtem élni a függelék életemet. Mindenki mosolyog, ha meglát, mint egyik törpét Hófehérke mellett.
- Margitka   Valóban.
- Rudi   *Majd szétrobban.* Igen? És melyik törpe vagyok? Kuka? Vidor? Tudor? Hapci? Szendi? Szundi?
- Margitka   Morgó. Folyton morogsz. Semmi sem elég jó neked. Pedig én tartottam a szavam, én megteremtettem számodra a független nyugalmat, az alkotás előfeltételét. Pedig nem is alkotasz.
- Rudi *képen kívül*   Lekvár Peti oldalog.
Nem tisztességes dolog.

Neki minden jó kevés,
öröme a csínytevés.

A képen. Margit, meggyőztél. Nagyon igazad volt, mikor félreérthető nevünket erre a nemesen csengő Altorjaira változtattad.

Margit   Megjelent?

Rudi   Mi jelent volna meg? Ja, a regényed? Nem. Én jelentem meg a párthelyiségben, mint Altorjai Rezső és bejelentettem megalakulásomat.

Margit   Miket beszélsz Rudikám?

Rudi   Rezső!

Margit   Mi a különbség

Rudi   Engem a szüleim egy ma már elítélendő gesztussal a kihálásra ítélt Habsburg ház trónörököséről neveztek el Rudolfnak. Meghalt a király, éljen a király! Meghalt Rudolf, éljen Rezső!

Margit   Mit alapítottál te?

Rudi   A németységnek ebben a tengerében a magyar nemzeti alkotmányos pártot. Meglátod majd, ezrével fognak a zászlóm alá állni

- Margit   Altman Rudolf úszik szembe a németiség tengerével?
- Rudi   Nem. Altorjai Rezső. És most ne gyere nekem azzal, hogy a politika úri huncutság és, hogy még valami baj is lehet belőle, mert a számomra egyetlen baj létezik a világon. Te.
- Margit   Én. Morgó, igaz ez?
- Rudi   Nem vagyok morgó. Villámló vagyok. Elég volt. Most már kitörök a ketrecemből.
- Margit   Te itt ketrecben vagy velem?
- Rudi   Igen.
- Margit   Hát olyan rossz velem?
- Rudi   Néha.
- Margit   Akkor hagyj el és vedd feleségül az Alkotmányos Pártot. Én eddig abban a hitben voltam, hogy velem nagyon jó, ezért is vagy velem. De nekem szívességet ne tégy! Illetve egy szívességet tehetsz.
- Rudi   Nem bírom, ha közönséges vagy.

- Margit   Nem tudok mindig bűbájos lenni.
- Rudi   Így vagy te a Tündérvásár aranyos Margit nénije, doromboló Cili cicájával, Magdussal és brummogó barna medvéjével, Rezsővel.
- Margit   *Még mindig szelíden.* Így
- Rudi   Nagy idők jönnek. Nem szabad állva bevárni.
- Margit   Menj elébe. Ki tart vissza?
- Rudi   Te.
- Margit   Én. Persze, én. Minden énmiattam történik, vagy miattam marad el. Lehetséges. Akkor szabadulj meg tőlem. Nem én leszek az első, akit egy rohadt férfi kizsákmányolt és elhagyott. Majd megleszünk Magdussal meg Kornélkával valahogy.
- Rudi   Kornélkával?
- Margit   Most biztos fiam lesz. Érzem.
- Rudi   Nahát, ha fiunk lesz, akkor pláne fontos, amit mondok. Megmagyarosodom hivatalosan is. A Nemzeti Alkotmányos Párt megalapítója nem lehet Altman. A fia pláne nem lehet.

- Margit   És a lánya?
- Rudi   Az nem számít. Előbb-utóbb férjhez megy valakihez és felveszi annak a nevét
- Margit   Vagy az én nevemet.
- Rudi   Micsoda marhaság ez megint, Margit?
- Margit   Én se szeretem, ha közönséges vagy! Neked nem kell kipihenned a sok nyájaskodást. Hiszen, ha jól értettem a dolgot, te is az én nevemet vetted fel.
- Rudi   Majd csak fel fogom venni. Ha megkapom rá az engedélyt.
- Margit   Tőlem?
- Rudi   Hogy-hogy tőled? A magyar királyi Belügyminisztériumtól
- Margit   Aha. Szóval megjelenik a Tündérvásár, szerkeszti a magyar királyi Belügyminisztérium, Gézengúz, ifjúsági regény fiatal lányok számára, írta a magyar királyi Belügyminisztérium.

- Rudi   *Képen kívül.* Kedves gyerekek! Múltkori szá-
munkban elindult ifjúsági regényünk szereplői
egy valódi folyóban fürödtek, aztán Lali, aki-
nek az apja vezérkari alezredes és maga is
katona akart lenni, egy nagyszerű új játékot
talált ki: a háborút. *Visszatér a képre.* Margit!
Minden meg van oldva!
- Margit   Dehogy van megoldva! Paliék elfoglalták a
csalivárat.
- Rudi   Megszabadulunk minden bajunktól!
- Margit   Béluskáékat belefojtják a homokgombócokba!
- Rudi   Végre hasznot hajt a német nyelvtudásom.
- Margit   Meg lehet kerülni a várat, a folyón lefelé ladi-
kozva!
- Rudi   Két név szerepel minden címdalton!
- Margit   Alisz és Zsuska! Lányok is kellenek. Ők fognak
főzni.
- Rudi   Az iskolában is azt mondták rólam a diákjaim,
hogy úgy kérdezek, mint egy vizsgálóbíró.

- Margit Az elfogott kémeknek csak a lábát lehet megkötni. Az ennivalóból is kaphatnak, csak a süteményből nem.
- Rudi Majd meglátjuk, hogyan fog válaszolni a kérdéseimre, akit elkapunk!
- Margit Haditerv kell, a haditervhez térkép vázlat, ahhoz meg felderítés! Ugye jól bele tudom élni magam a kisfiúk játékába?
- Rudi Pompásan.
- Margit De ki a másik?
- Rudi Miféle másik?
- Margit Azt mondtad, két név fog szerepelni minden címloldalon. Gondoltam Vilmos császár és a cár, vagy Ferenc Jóska és Hötzendorfi Conrád. De azután rájöttem
- Rudi Megvan a magadhoz való eszed.
- Margit Hát igen.
- Rudi Csak egy kicsit rózsaszínű. Szerencse, hogy nem piros.

-
- Margit   Miért?
- Rudi   Mert akkor legnagyobb sajnálatomra, szerelem ide, házasság oda, új beosztásomnak megfelelően kellene bánnom veled.
- Margit   Még mindig nem válaszoltál a kérdésekre, Rezső. Ki lesz a másik?
- Rudi   Senki. Én szerepelek két néven. Altorjaí-Altman Rezső. A te színárnyalataidról szó az imént. Furcsák a barátaid, fiam.
- Margit   Már gyakorlod is a hivatásodat?
- Rudi   Én csak jóindulatúan figyelmeztettelek.
- Margit   Nem vagyok egészen meggyőződve erről a jóindulatról. Amíg szívemnek hívtál és nem fi-amnak, addig talán az én felhőim sem voltak olyan reményszínűek.
- Rudi   A remény színe a zöld. Azt meg, ha jól tudom, lefoglalta a párt. Az én pártom
- Margit   Azzal én nem dicsekednék. Nem párt, hanem csőcselék

- Rudi   Mert felemelte a szavát azok ellen a börziánerek ellen, akik tizennyolc évesen elszavalt véleményed szerint kisöprendők?
- Margit   Nem vagyok már tizennyolc éves! Te is jó harmincas vagy, fiam! És nem tudom, nem értem, hogy most, ebben a feszült helyzetben, amikor az egész nemzet összefogásár lenne szükség, miért jelenti ki pont a te pártod, hogy az én apám nem kell?
- Rudi   Mert hazaárulókkal nem lehet szövetkezni.
- Margit   És, hogy ki a hazaáruló, azt te mondd meg.
Képen kívül. Útvesztő. Kedves gyerekek, ti is szoktatok néha unatkozni, és, hogy soha többé ne unatkozzatok, most megtanítunk benneteket rejtvényt fejteni. A nemzeti színű lobogó az útvesztő közepén, a szerb erődítmény tetején van. A vitéz magyar huszár lovával először átugratott a drótakadályokon, a Jóisten a Központi Hatalmak oldaláról átfújta a mérges gázt az ellenség tüdejébe; végül a magyar szabadságharcot eltipró gonosz orosz cártól, akit nem lehetett úgy szeretni, mint legkegyelmesebb császárunk Első Ferenc József utódát, IV. Károly királyt, elfordította népei szívét. Most induljatok el a ceruzáttal és jussatok el a lövészárkoktól, a kép szélétől a kép másik széléig a gyönyörű őszirózsáig.
- Rudi   Megnyerjük a háborút, a defetisták most végre elhallgatnak!

Margit Eleredt az eső. A gyerekek kifáradtak, a sütemény és a homokbombák eláztak, undorító mocsok borítja a rétet, a mezőt, a kiserdőt, a pici patakot, a nyár szigetét.

Lepusztult leányszoba

Rudi *Képen kívül.*

Peti, Misi dolgozik,
Nagy zászlókat hordoz itt.
A zászlókon semmi más,
Mint sarló és kalapács

Lihegve beér Margit mellé. Bújtass el, Margit!

Margit Én. És a valakid?

Rudi Nincs idő a magyarázkodásra. A Lenin-fiúk a sarkamban vannak.

Margit Lenin-fiúk? Csak nem te vagy a „sötétben bujkáló rémhírterjesztő ellenforradalmár? Reszkess!”

Rudi Hát, ami azt illeti, én bizony reszketek. Reszketek a hidegtől, de a félelemtől is, bizony, Margit. Itt és egyedül itt nem fognak keresni.

Margit Honnan gondolod?

- Rudi Mindenki tud az én valakimről és még azt is tudják, milyen csúnyán hagytalak ott, Margit, bocsáss, meg! Most igazán a kezedben vagyok, azaz, ha nem bújtatsz el, az ő kezükben. És, ha úgy bánnak velem, mint ahogy én bántam velük, hát nem nagy jövőt jósolok magamnak.
- Margit Olyan fontos ember az az Altorjai Altman Rezső, hogy külön vadásznak rá?
- Rudi Személyes ellenségeim nekem is lehetnek.
- Margit Pont azoktól kérsz menedéket, te féreg!
- Rudi Értem. Halálra ítéltél. Mondd meg Kornélnak meg Magdusnak, hogy megölted az apjukat.
- Margit A gyerekek már nagyok. Kornél egyszer azt mondta, mikor kenyérért állt sorban, hogy az aput meg kellett volna ölni, hogy így egyedül hagyott minket. Én tenyereltem a szájára azzal, hogy hallgass, szegény apád ki tudja, melyik lövészárokban szenved. Mialatt te ki tudja, melyik női informátorodat vagy kémgyanús Mata Haridat hártottad el vízszintesen. Lehet, hogy én leányregényeket írok, de mégsem vagyok gyilkos. Úgy, hogy elbújhatsz, ha tudsz.

- Rudi   Nem elég elbújtatnod gyönyörűségem, tudni is kell a szerepedet.
- Margit   Valami fantázia ragadt rám.
- Rudi   Próbáljuk el!
Kisiet, a Lenin-fiúk bőrkabátjában jön vissza. Itt lakik az a tömeggyilkos?
- Margit   Itt nem lakik semmiféle gyilkos. Én lakom itt, meg a... Kornél! Mi ez a bőrkabát rajtad
- Rudi   Össze tetszik téveszteni engem valakivel
- Margit   Megszólalásig a fiam. Az meg kiköpött apja.
- Rudi   Elvtársnő én itt most hivatalos úton járok. Keresünk valakit, akinek bizony nagyon súlyos népellenes bűnök terhelik a lelkét.. És ezért felelni kell.
- Margit   *Képen kívül.* Kedves Rudika, igazán megtisztelsz a leveleddel, de, ha a tanító néni kifogásolja az írásodat, azt üzenem neki, hogy téved. Ez a nekem küldött levél igazán olyan szépen van írva, hogy még a tündérek is elcsodálkoztak rajta, mert bizony a tündériskolában sem tudnak ilyen szép ó betűt kanyarítani a legügyesebb tündérek sem.

- Rudi   Itt van a házkutatási parancs.
- Margit   *Megnézi.* Ez már nem olyan szép.
- Rudi   *Körbejár.* Ez mi? És ez mi? *Lerámolja a polco-*
kat.
- Margit   A műveim. A fordításaim. A Tündérvásár ed-
digi évfolyamai.
- Rudi   Hát igen. Ezért is jutottunk idáig.
- Margit   Már meg ne haragudjon, Lenin-fiú úr, valakit,
vagy valamit keres? Mert azt a gyilkost, vagy
kit, aki hacsak nem hulla és akkor nincs is
több gond vele, nem fogja egy polcon megta-
lálni.
- Rudi   Lehet a polc mögött egy rejtekajtó.
- Margit   Legyen?
- Rudi   Legyen. Próbáljunk ki minden variánst.
- Margit   *Kiesik a szerepéből.* Nem tűnt fel neked vala-
mi, Rezső?
- Rudi   Mi?

- Margit   Hogy, ha teknősbékán kergettek volna azok a Lenin-fiúk, akkor is ideértek volna.
- Rudi   Érdekes.
- Margit   Szóval megint hazudtál.
- Rudi   Én nem így mondanám. Megint elkezdtem udvarolni neked.
- Margit   Ugyan minek?
- Rudi   Hogy megint szeressél!
- Margit   Nem elég az, ha megmentem az életedet?
- Rudi   Azzal mented meg az életemet.
- Margit   Én már ilyet szégyelnék leírni
- Rudi   Pedig nincs szebb, mint a közhely. Úgy ki vagyok éhezve egy kis közhely boldogságra! Írok majd a Margit néninek, hátha kapok rá választ a szerkesztői üzenetekben. A gyerekek tényleg felnőttek, de nekünk lehetne pár boldog évünk, ha megtaláljuk egymást.

Változás: neobarokk bútor, gazdag berendezés, a falon Margit néni portréja angóra cicával.

- Rudi *Bejön, elhelyezi a harmincas évek jellegzetes mikrofonját. Kezdheted. Felgyullad egy piros lámpa.*
- Margit néni Itt rádió Budapest Egy. Margit néni most rádión fog mesélni nektek, gyerekek, Cili cicáról és a Morgós Medvéről. Volt egyszer, hol nem volt egy rengeteg erdő. Ez a rengeteg erdő egyszer kigyulladt. Hogy felgyújtotta-e valaki, vagy villám csapott-e egy kiálló fába, én bizony meg nem tudom mondani nektek, de tény, hogy recsegett-ropogott az egész erdő, menekült minden állat, a nyest, a nyuszt, a tengeri malac, még a hatalmas morgós medve is. De nem erről akarok mesélni nektek gyerekek, hanem arról, hogy a Morgós Medve barlangja körül kezdett recsegni-ropogni minden. De megijedt ekkor a morgós medve, nem is jutott eszébe a morgás, sőt inkább fuvolázni kezdett Cili cicának, hogy fogadja be, mert nem volt hova lehajtani azt a nagy busa fejét. Cili cica hajlott is a jó szóra, befogadta a Morgós Medvét. Hálás is lett a Morgós Medve Cili cicának, azóta mindig segít neki a tejecske kinyalogatásában.
- Rudi *Kérdően néz a mikrofonra. A piros lámpa kialszik. Mondd, hogy gondolod, hogy szeretni fogják ezt a gyerekek?*
- Margit néni Engem szeretnek.
- Rudi Honnan veszed?

- Margit néni   Közvetíti a rádió. Mert levélben kérték. A gyerekek.
- Rudi   Én nem kértem.
- Margit néni   Én meg nem kérdeztem, hogy kéred-e?
- Rudi   Most én nem azért tiltakozom, mert elmesélsz bennünket. A szereposztást vitatom. Hogy ki Cili és ki a Morgós, hogy ki menekült kihez és ki nyalogatja melyikünk tejcskáját?
- Margit néni   Ahogy akarod, Rezső. Én nem ragaszkodom egyik szerephez sem.
- Rudi   De én igen! A konszolidáció tizedik évében igenis megkövetelem tőled, hogy valódi értékeim és hibáim alapján legyek én akárki, akár a csúnya, de okos, akár a szép, de buta, már ahogy a gyermekmesékben lenni szokott. Nem vagyunk egyedül, a lélegzetedet is vagy harmincezer ember, sőt gyerek követi. Hát ilyen felelősséggel mesélj Cili cicáról!
- Margit néni   Te megőrültél.
- Rudi   *Kezdi összetekerni a drótot, elpakolni a mikrofont.* Csodálkozol? Harminc éve élek veled, harminc éve próbálok hiába megszabadulni tőled. Beléd tekeredtem, mint ebbe a drótbá

- Margit néni   Te jöttél vissza azzal, hogy újra fogsz udvarolni nekem, csak azért, hogy újra szeresselek.
- Rudi   És szeretsz?
- Margit néni   Igen. Mert én is itt vagyok melletted harminc éve.
- Rudi   És még most is olyan szemtelenül fiatal vagy!
- Margit néni   Mondd azt, hogy gyerek.
- Rudi   Mondom is.
- Margit néni   Talán ezért szeretnek a gyerekek.
- Rudi   Lassan unokáid lesznek és te még mindig egy visszamaradt tizenkét éves kislány szemével nézed a történelmet.
- Margit néni   Nézzem felnőtt módon?
- Rudi   Képes vagy rá?
- Margit néni   Hát akkor tanár úr, mit látok? Hogy a konszolidáció tizedik évében, a hárommillió koldus országában cisztercita rendház neobarokk

---

temploma épül Gödöllőn és egy tónál, ami olyan, mint a nemzeti nyomor.

Rudi Milyen?

Margit néni Feneketlen.

Rudi Cili cica, de nagyon rózsaszínűek ezek a felhők! Már majdnem vörösek!

Margit néni Nem bánom.

Rudi A fiad alig úszta meg a dolgot.

Margit néni A fiúnk.

Rudi Kornél annak idején kitagadta az apját, én nem tagadtam meg a fiamat. Sőt.

Margit néni *Képen kívül*
Lekvár Misi verekszik,
minden sárba befekszik.
Megáll, Misi, meglakolsz,
akármennyire lapulsz!

Rudi *Beül a neobarokk íróasztal mögé.* Asszonyom, mondhatnám azt is, hogy nagyságos asszony, de ezt ön még kisasszonykorában is kikérte volna magának, ha emlékezetem nem csal.

- Margit néni   Ha emlékezeted nem csal, arra is emlékez-
hetsz, hogy mintegy fél nap után összetege-
zöttünk, ami abban az időben aztán igazán
nem volt szokás.
- Rudi   Hivatalos minőségemben nem tegeződhetek.
- Margit   Hát milyen minőségben társalgunk itt?
- Rudi   Te kértél személyes ügyben tőlem kihallga-
tást.
- Margit néni   Tényleg, miféle hivatal ez?
- Rudi   Az utólagos számonkérések hivatala.
- Margit néni   Micsoda?
- Rudi   Lehet rövidíteni is. U. Sz. H. Ebben a gyönyö-
rű évszázadban, ahol Zeppelinek hasították a
levegőt, arra is vigyázva, nehogy az aeroplá-
nok útját keresztezni találják, sőt arra is, ne-
hogy automobilocra essenek, ha le találnának
zuhanni, szóval ebben a gyönyörű évszázad-
ban mindig történik valami, amit utólag szá-
mon lehet kérni. Előbb tőlem és rajtam kérte
számon a saját fiam a világháború minden
szörnyűségét, mintha én tehettem volna ar-
ról, hogy megölték Ferenc Ferdinándot.

Margit néni   Most viszont tehetnél valamit, nehogy megöljék Kornélt.

Rudi   Hidd el, vigyáztam rá a személyes közbenjárásod nélkül is. Már régen Bécsből vagy Moszkvából szidhatja hírlapilag az apját.

Margit néni   *Képen kívül.* Becsaphatjátok kis pajtásotokat ezzel a találós kérdéssel is: „Mi az, ha feldobják, vörös, ha leesik, fehér?”

Lekvár Petit, Lekvár Misit
most totális szelek viszik.
Száll az ének, szól a hívás:
a cél: nemzetgyarapítás.

Ne feledkezzetek meg gyerekek, újból magyarrá lett testvéreitekről, a kassai, losonci, újvidéki kis magyarokról, akiknek a kezéből szintén nem hiányozhat a Tündérvásár!

„A tanító bácsi felelteti Mórickát...” Nahát, ezt már nem! Erre már nem vagyok hajlandó!

Rudi   Nagy ügy! A Tündérvásárt kooptálja az „Én újságom”, hiszen annyi hallgatag év után megint szóhoz juthat az alkotmányos magyarság hangja!

Sötét. Harci zaj.

Rudi Hova visznek? Mit akarnak két öreg embertől?
Jön még kutyára U.Sz.H!

Margit mama U.Sz.H. Mi az?

Rudi De rövid az eszed, hallod! Hiszen még én is
voltam az elnöke! Utólagos Számonkérés Hi-
vatala. Mindig működik.

Sötétség. Csönd.

Rudi Mi ez a csönd? Meghaltunk volna?

A Magyar Szentkorona nevében!
A Nemzeti Számonkérő Szék nevében!
A Magyar Köztársaság nevében!
A Magyar Népköztársaság nevében!

Újra a régi nappali, nagyon ütött-kopott.

Margit mama Ki gondolta volna Rudi papa, hogy ilyen jó
évünk lesz? Át fogom húzatni a bútort, kifesz-
tetem a lakást.

Rudi papa És addig én hova menjek?

Margit mama Mit tudom én! Talán kibírod egy szobában ve-
lem. Egy óvóhelyen is kibírtad.

-
- Rudi papa Na látod, akkor határoztam el, hogy soha többé.
- Margit mama Különb en is, az egész ház megérett egy alapos tatarozásra.
- Rudi papa Tatarozza a vőm!
- Margit mama A zongorista elpusztult szegény.
- Rudi papa A reumatológus
- Margit mama Érdekes ez a Magdus. Valami olyasmit tud, amire én nem voltam képes. Teljesen azonosul a mindenkori partnerével. Öt éve csupa zene volt,
- Rudi papa ma meg csupa reuma. Ezen különben gondolkoztam én is. Sőt. Irigykedtem.
- Margit mama Talán az a baj. Hogy nyújtani nem tudtál semmit, de mindig irigykedtél
- Rudi papa Hát ezért nem akarok én újra közös szobát. Nem akarom ugyanazt elkezdeni. Öreg vagyok már ehhez.
- Margit mama Hetvenévesen teljesen egészséges.

- Rudi papa   Előttém az élet. Pénzem nincs...,
- Margit mama   Van nekem! Hét könyvemet adták ki egyszerre! Minden elismerésem a Népköztársaságé! Kicsit merészek ugyan a fordulatok, de mint jó író követni tudom őket.
- Rudi papa *Képen kívül*
Lekvár Petit, Lekvár Misit
a vonatok messze viszik,
rá gondolni sem merek:
az oroszok emberek.
- Margit mama   Ugyan, papa, az csak egy pillanatnyi közjáték volt, harminckilencben.
- Rudi papa   Kornél akkor keveredett haza Spanyolországból,
- Margit mama   hogy aztán megint eltűnjön előlünk. Látod, ő az a férfi, akit mindig szerettem volna magamnak. Néha elgondolkozom rajta, vajon tényleg tőled való?
- Rudi papa   *Megélenkülő érdeklődéssel.* Ország-világ Margit mamájának volna más tippje is? Ha jól emlékszem, miatta vettelek feleségül.
- Margit mama   Nem, fiam, rosszul emlékszel. Magdus az idősebb gyermekünk, és már ő is negyvennyolc éves. Mint én voltam, mikor megint visszajöttél. Csak azt tudnám, miért?

Rudi papa   Miért, miért? Mert minden nő egyforma.

Sötétség.. Rudi papa öregem, Margit mama viszont sugárzóan fiatalon; most ő Rudi papa szeretője.

Margit mama   Csodálatos voltál, Rezső.

Rudi papa   Ugye?

Margit mama   Úgy értem, csodálatos voltál az egyetemi katedrán. Mikor a német romantikusok életérzését magyaráztad a Központi Hatalmak speciális szemszögéből; csodálatos voltál akkor is, mikor az új dekadens költészetről bebizonyítottad, hogy egyáltalán nem új, viszont hanyatlik; Ady Endre mindössze vérbajos alkoholista, semmi más. Csak divat, majd elmúlik egyszer. Hogy a Galilei kör is el fog múlni, a Károlyi kormány efemer jelenség. Csak az ágyban nem voltál csodálatos úgy, hogy most nagy csalódást érzek.

Rudi papa   Majd elmúlik.

Margit mama   Ne felejtse el drága Rezső, mit ígértél nekem, mikor sugárzó ifjúságomat neked adtam, pedig már akkor is húsz évvel idősebb voltál nálam. Én felnéztem rád és imádtalak, pedig nekem olyan férfiak udvaroltak akkor, akik mind talpig férfiak voltak.

Rudi Ezért is kerültek a frontra, míg én minden képességgemmel a rendelkezésedre állhattam.

Margit mama Legalább azt a luxust öntötted volna eléem, amit egy ilyen sugárzó ifjúság a megállapodott korosztálytól megérdemel!

Rudi papa Nem én tehetek a pénzromlásról, és, hogy amit az árulásért adnak, egyre kevesebbet ér.

Most már Margit mama is idős.

Margit mama Úgy kell az ilyen kappanhangú szélkakasnak!

Dunajevszkij zene: „Ajkunkon vidáman friss nóta csendül”

Rudi papa Jól beszélsz. Megint divatja lett az elvhűségnek. Nem akarsz véletlenül újabb ifjúsági regényt írni? Mondjuk „Töretlenül” címmel?

Margit mama Nevetni fogsz. Megkeresett az Ifjúsági Könyvkiadó. Megint van szerződésem. És előlegünk.

Rudi papa Kornélunk lenne! A vőnk, az a nagyon fontos elvtárs, egyben professzor úr nem tudta olyan jól kezelni a Központi Vezetőség reumáját, hogy visszakerüljön az internálásból.

Margit mama Peched van, Rudi papa. Visszakerül.

Ettől kezdve a díszítők telerakják a színpadot bútorral.

- Rudi papa   Mi ez? Mi ez?
- Margit mama   A professzor úr nem tudja a lakáshivatalt is kigyógyítani.
- Rudi papa   Utolsó éveimet egy bútorraktárban töltsem?
- Margit mama   Én is ott töltöm.
- Rudi papa   Noch dazu.
- Margit mama   Nekem ne beszélj németül! Gyűlölöm a németeket!
- Rudi papa   Én sem vagyok oda értük. De hetvenhét évesen nem tudom a szava járásomat megváltoztatni.
- Margit mama   Tudjál!
- Rudi papa   Hogy imponáljak neked? Úgyse sikerül
- Margit mama   Az ember addig fiatal, míg változtatni tud.
- Rudi papa   Nem változtattunk eleget?
Képen kívül.

Lekvár Peti, Lekvár Miska,
csupa revizionista,
szakadékba ugrató
baloldali elhajló.

Margit mama Tudod milyen nap van?

Rudi papa Mit tudom én. Szerda.

Margit mama Nem akármilyen szerda. Ma ötven éve.

Rudi papa Minek?

Margit mama 1906. október huszonharmadikán álmodtam arról, hogy ikreim fognak születni. Fiúk. Petinek és Misinek fogom elnevezni őket. Két rosszcsont, de nagyon szeretnivaló két kölök; teli vannak ötletekkel. Róluk írtam az első meséimet is, mindjárt mindenki megszerette őket.

Rudi papa Utálni fogom őket, amíg csak élek. Bár ez nem túl nagy fenyegetés ma már.

Géppisztolylövészek

Margit mama Már megint?

Rudi papa Meglátod, reaktiválnak! Más hangon. Édes fiam, vigyázz! Gondolj az én történelmi tapasztalataimra, mindent úgy kell végiggon-

- dolni előre, hogy ne lehessen számon kérni utólag.
- Margit mama   Hát látod, ezt utáltam mindig benned. Amit az „ilyen vas” idején vasnak gondoltam, sőt acélnak, arról kiderül, hogy még csak nem is ólom
- Rudi papa   Az ólommal lehet kezdeni valamit. Golyót öntöttek belőle.
- Margit   Vagy betűket.
- Rudi papa   És kinyomtatni a Tündérvásárt? Ahol a kút-mérgezés elkezdődik, ahol megfertőzik a gyermeklelkeket, mert Peti, te ezt csinálod. Csináltad mindig és az új szerződés alapján fogod is csinálni, még a haláloed után is.
- Margit mama   Hát én találok ki a történelmet? Én csinálom a politikát? Misi!
- Rudi papa   Én legalább meg voltam győződve róla, hogy amit előkészítetek, jó lesz.
- Margit mama   Mialatt gondosan előkészítetted, hogy utólag ne lehessen rajtad számonkérni semmit. És a te rendeleteid, parancsaid? Jószándékúak voltak? Mind?
- Rudi   Igen. Néha kiderült ugyan, hogy tévedtem.

- Margit mama   Mire kiderült, szegény zongorista vejünk már nem élt, a fiúkat meg internálták.
- Rudi papa   Mert vakon-süketen jöttél utánam mindig. Ha ugattam, ugattál.
- Margit mama   *Rádióhangon.* A sajnálatos események után az újrainduló élet első jeleként teljesen új szellemű gyermeklap összeállításán fáradoznak legkiválóbb szakembereink.

Budapest, 1987. – 2007. aug. 19.

Jász István